

Wtorek, 20 października 2020 r.

P9_TA(2020)0277

Prawa własności intelektualnej w dziedzinie rozwoju technologii sztucznej inteligencji**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 20 października 2020 r. w sprawie praw własności intelektualnej w dziedzinie rozwoju technologii sztucznej inteligencji (2020/2015(INI))**

(2021/C 404/06)

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), w szczególności jego art. 4, 16, 26, 114 i 118,
- uwzględniając Konwencję berneńską o ochronie dzieł literackich i artystycznych,
- uwzględniając Porozumienie międzyinstytucjonalne z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa ⁽¹⁾ oraz wytyczne Komisji dotyczące lepszego stanowienia prawa (COM(2015)0215),
- uwzględniając Traktat Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) o prawie autorskim, Traktat WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach oraz zmieniony dokument tematyczny WIPO z dnia 29 maja 2020 r. dotyczący polityki w dziedzinie własności intelektualnej i sztucznej inteligencji,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę 96/9/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 1996 r. w sprawie ochrony prawnej baz danych ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/24/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie ochrony prawnej programów komputerowych ⁽⁴⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/943 z dnia 8 czerwca 2016 r. w sprawie ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych (tajemnic przedsiębiorstwa) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1024 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie otwartych danych i ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego ⁽⁶⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE ⁽⁷⁾ (ogólne rozporządzenie o ochronie danych),
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/1807 z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie ram swobodnego przepływu danych nieosobowych w Unii Europejskiej ⁽⁸⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1150 z dnia 20 czerwca 2019 r. w sprawie propagowania sprawiedliwości i przejrzystości dla użytkowników biznesowych korzystających z usług pośrednictwa internetowego ⁽⁹⁾,
- uwzględniając białą księgę Komisji Europejskiej z dnia 19 lutego 2020 r. w sprawie sztucznej inteligencji – „Europejskie podejście do doskonałości i zaufania” (COM(2020)0065),

⁽¹⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.⁽²⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92.⁽³⁾ Dz.U. L 77 z 27.3.1996, s. 20.⁽⁴⁾ Dz.U. L 111 z 5.5.2009, s. 16.⁽⁵⁾ Dz.U. L 157 z 15.6.2016, s. 1.⁽⁶⁾ Dz.U. L 172 z 26.6.2019, s. 56.⁽⁷⁾ Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1.⁽⁸⁾ Dz.U. L 303 z 28.11.2018, s. 59.⁽⁹⁾ Dz.U. L 186 z 11.7.2019, s. 57.

Wtorek, 20 października 2020 r.

- uwzględniając prace powołanej przez Komisję grupy ekspertów wysokiego szczebla ds. sztucznej inteligencji,
 - uwzględniając komunikaty Komisji pt. „Europejska strategia w zakresie danych” (COM(2020)0066) oraz „Nowa strategia przemysłowa dla Europy” (COM(2020)0102),
 - uwzględniając wytyczne dotyczące rozpatrywania wniosków w Europejskim Urzędzie Patentowym z listopada 2019 r.,
 - uwzględniając dokument roboczy nr 2016/05 Wspólnego Centrum Badawczego Komisji i jego Instytutu Perspektywicznych Studiów Technologicznych dotyczący gospodarki cyfrowej, zatytułowany „An Economic Policy Perspective on Online Platforms” [Perspektywa polityki gospodarczej w odniesieniu do platform internetowych],
 - uwzględniając wytyczne polityczne na następną kadencję Komisji Europejskiej (2019–2024) pt. „Unia, która mierzy wyżej – Mój program dla Europy”,
 - uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2017 r. zawierającą zalecenia dla Komisji w sprawie przepisów prawa cywilnego dotyczących robotyki ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Rynku Wewnętrznego i Ochrony Konsumentów, Komisję Transportu i Turystyki oraz Komisję Kultury i Edukacji,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Prawnej (A9-0176/2020),
- A. mając na uwadze, że unijne ramy prawne dotyczące własności intelektualnej służą zapewnieniu wspierania innowacji i kreatywności, a także dostępu do wiedzy i informacji;
- B. mając na uwadze, że art. 118 TFUE stanowi, że organy prawodawcze Unii ustanawiają środki dotyczące tworzenia europejskich praw własności intelektualnej w celu zapewnienia jednolitej ochrony tych praw w całej Unii; mając na uwadze, że jednolity rynek sprzyja warunkom korzystnym dla silniejszego wzrostu gospodarczego, gwarantującego dobrobyt obywatelom Unii;
- C. mając na uwadze, że w dziedzinie sztucznej inteligencji (AI) i podobnych powstających technologii odnotowano ostatnio znaczny postęp technologiczny, który otwiera perspektywy i stawia wyzwania przed obywatelami, przedsiębiorstwami, administracją publiczną, twórcami i sektorem obrony w Unii;
- D. mając na uwadze, że technologie AI mogą utrudnić identyfikowanie praw własności intelektualnej i ich stosowanie do produktów wygenerowanych przez AI, uniemożliwiając tym samym godziwe wynagradzanie twórców-ludzi, których oryginalne utwory są wykorzystywane do napędzania takich technologii;
- E. mając na uwadze, że cel zakładający uczynienie Unii światowym liderem w dziedzinie technologii AI musi obejmować wysiłki z myślą o odzyskaniu i ochronie jej suwerenności cyfrowej i przemysłowej, zapewnieniu jej konkurencyjności oraz promowaniu i ochronie innowacji, a także wymagać strukturalnej reformy unijnej polityki przemysłowej, aby umożliwić jej czołową pozycję w dziedzinie technologii AI przy jednoczesnym poszanowaniu różnorodności kulturowej; mając na uwadze, że wiodąca światowa pozycja Unii w dziedzinie AI wymaga skutecznego systemu własności intelektualnej odpowiedniego dla ery cyfrowej, umożliwiającego innowatorom wprowadzanie na rynek nowych produktów; mając na uwadze, że silne zabezpieczenia są kluczowe dla ochrony systemu patentowego Unii przed nadużyciami ze szkodą dla innowacyjnych twórców AI; mając na uwadze, że potrzebne jest podejście do AI ukierunkowane na człowieka, zgodne z zasadami etyki i prawami człowieka, aby technologia pozostała instrumentem służącym ludziom i dobru wspólnemu;
- F. mając na uwadze, że aby uniknąć fragmentacji jednolitego rynku oraz rozbieżnych przepisów i wytycznych krajowych, właściwe byłoby uregulowanie technologii AI na szczeblu unijnym; mając na uwadze, że w pełni zharmonizowane ramy regulacyjne Unii w dziedzinie AI będą wykazywać potencjał, by stać się normatywnym punktem odniesienia na szczeblu międzynarodowym; mając na uwadze, że nowym wspólnym zasadom dotyczącym systemów AI należy nadać formę rozporządzenia, aby ustanowić jednakowe standardy w całej Unii, oraz że prawodawstwo należy tworzyć tak, by wytrzymało próbę czasu i było w stanie nadążać za szybkim rozwojem tej technologii, i że należy je monitorować za pomocą dogłębnych ocen skutków; mając na uwadze, że pewność prawa przyczynia się do rozwoju technologicznego

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 252 z 18.7.2018, s. 239.

Wtorek, 20 października 2020 r.

- oraz że zaufanie obywateli do nowych technologii jest kluczowe dla rozwoju tego sektora, gdyż wzmacnia przewagę konkurencyjną Unii; mając na uwadze, że ramy regulacyjne dotyczące AI powinny zatem wzbudzać zaufanie do bezpieczeństwa i niezawodności AI oraz zapewniać równowagę między ochroną obywateli a zachęcaniem przedsiębiorstw do inwestowania w innowacje;
- G. mając na uwadze, że AI i powiązane technologie opierają się na modelach obliczeniowych i algorytmach, które uznaje się za metody matematyczne w rozumieniu konwencji o patencie europejskim (EPC), a zatem nie mają zdolności patentowej jako takiej; mając na uwadze, że metody matematyczne i programy komputerowe mogą być objęte ochroną patentową na podstawie art. 52 ust. 3 EPC, jeżeli są wykorzystywane jako część systemu AI, który przyczynia się do osiągnięcia dalszych skutków technicznych; mając na uwadze, że należy dogłębnie ocenić wpływ takiej potencjalnej ochrony patentowej;
- H. mając na uwadze, że AI i powiązane technologie opierają się na tworzeniu i wykorzystywaniu programów komputerowych, które jako takie podlegają szczególnemu systemowi ochrony praw autorskich, zakładającemu, że ochronie podlega tylko wyrażenie programu komputerowego, a nie koncepcje, metody i zasady leżące u podstaw jakiegokolwiek jego elementu;
- I. mając na uwadze, że przyznawana jest coraz większa liczba patentów związanych z AI;
- J. mając na uwadze, że postęp AI i powiązanych technologii rodzi pytania co do samej ochrony innowacji i co do ujęcia w prawie własności intelektualnej materiałów, treści lub danych generowanych przez technologie AI i powiązane technologie, mogących mieć charakter przemysłowy lub artystyczny oraz stwarzających różnego rodzaju możliwości komercyjne; mając na uwadze, że niekiedy trudno dokonać rozróżnienia między twórczością człowieka wspomaganą przez AI a twórczością autonomicznie generowaną przez AI;
- K. mając na uwadze, że AI i powiązane technologie zależą w znacznym stopniu od wcześniej istniejących treści i dużej ilości danych; mając na uwadze, że większy przejrzysty i otwarty dostęp do niektórych danych nieosobowych i baz takich danych w Unii, zwłaszcza dla MŚP i start-upów, a także interoperacyjność danych, która ogranicza efekt blokady technologicznej, odegra kluczową rolę w rozwoju europejskiej AI i we wspieraniu konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich na szczeblu globalnym; mając na uwadze, że gromadzenie danych osobowych musi odbywać się z poszanowaniem praw podstawowych i zasad ochrony danych oraz wymaga dostosowanego zarządzania, mianowicie w zakresie zarządzania danymi i przejrzystości danych wykorzystywanych do opracowywania i wdrażania technologii AI w całym cyklu życia systemu wspomaganego przez AI;
1. przyjmuje do wiadomości białą księgę Komisji Europejskiej pt. „Sztuczna inteligencja – europejskie podejście do doskonałości i zaufania” oraz europejską strategię w zakresie danych; podkreśla, że przedstawione tam podejścia mogą przyczynić się do uwolnienia potencjału AI ukierunkowanej na człowieka w UE; zauważa jednak, że ochrona praw własności intelektualnej w kontekście rozwoju AI i powiązanych technologii nie została uwzględniona przez Komisję pomimo kluczowego znaczenia tych praw; podkreśla konieczność utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni danych oraz uważa, że korzystanie z niej odegra ważną rolę w innowacyjności i kreatywności gospodarki unijnej, do czego należy zachęcać; zaznacza, że Unia powinna odgrywać zasadniczą rolę w określaniu podstawowych zasad dotyczących rozwoju, wykorzystania i stosowania AI, bez ograniczania jej postępu czy utrudniania konkurencji;
 2. podkreśla fakt, że rozwój AI i powiązanych technologii w sektorach transportu i turystyki przyniesie ze sobą innowacje, badania, mobilizację inwestycji oraz znaczne korzyści gospodarcze, społeczne, środowiskowe, publiczne i dotyczące bezpieczeństwa, jednocześnie zwiększając atrakcyjność tych sektorów dla nowych pokoleń i tworząc nowe możliwości zatrudnienia i bardziej zrównoważone modele biznesowe, zaznacza jednak, że nie powinno to powodować szkód ani stanowić zagrożenia dla ludzi lub społeczeństwa;
 3. podkreśla znaczenie utworzenia operacyjnych i w pełni zharmonizowanych ram regulacyjnych w dziedzinie technologii AI; sugeruje, że takie ramy powinny mieć formę rozporządzenia, a nie dyrektywy, aby uniknąć rozdrobnienia europejskiego jednolitego rynku cyfrowego i promować innowacje;

Wtorek, 20 października 2020 r.

4. wzywa Komisję, aby we wszystkich aktach prawnych dotyczących AI uwzględniła siedem kluczowych wymogów określonych w wytycznych grupy ekspertów wysokiego szczebla, do których to wymogów odniosła się pozytywnie w komunikacie z dnia 8 kwietnia 2019 r. ⁽¹¹⁾, oraz aby należycie je wdrożyła;

5. podkreśla, że opracowanie i wdrożenie i wykorzystywanie technologii AI, a także rozkwit światowej gospodarki opartej na danych wymagają zajęcia się ważnymi kwestiami technicznymi, społecznymi, gospodarczymi, etycznymi i prawnymi w różnych obszarach działania, obejmujących prawa własności intelektualnej i ich wpływ na te obszary; podkreśla, że aby uwolnić potencjał technologii AI, konieczne jest usunięcie zbędnych barier prawnych, tak by nie hamować wzrostu ani innowacyjności w rozwijającej się unijnej gospodarce opartej na danych; wzywa do przeprowadzenia oceny skutków w odniesieniu do ochrony praw własności intelektualnej w kontekście rozwoju technologii AI;

6. zwraca uwagę, że wyważona ochrona praw własności intelektualnej w odniesieniu do technologii AI oraz wielowymiarowy charakter takiej ochrony mają kluczowe znaczenie, a jednocześnie zwraca uwagę, że ważne jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony praw własności intelektualnej, zagwarantowanie pewności prawa i budowanie niezbędnego zaufania zachęcającego do inwestycji w te technologie oraz zapewniającego ich długoterminową rentowność i wykorzystywanie przez konsumentów; uważa, że Unia ma potencjał, by odgrywać wiodącą rolę w tworzeniu technologii AI, jeżeli przyjmie sprawnie funkcjonujące ramy regulacyjne, które będą regularnie oceniane w świetle rozwoju technologicznego, oraz będzie realizować aktywną politykę publiczną, szczególnie w odniesieniu do programów szkoleniowych i wsparcia finansowego na rzecz badań naukowych oraz współpracy sektora publicznego i prywatnego; ponownie podkreśla potrzebę zapewnienia wystarczającej swobody działania, aby umożliwić rozwój nowych technologii, produktów i usług; podkreśla, że tworzenie środowiska sprzyjającego kreatywności i innowacjom dzięki zachęcaniu twórców do korzystania z technologii AI nie może odbywać się kosztem interesów twórców-ludzi ani zasad etycznych Unii;

7. uważa również, że Unia musi ująć różne aspekty AI w definicjach neutralnych pod względem technologicznym i wystarczająco elastycznych, by miały zastosowanie do przyszłych zmian technologicznych, a także do przyszłych zastosowań; uważa, że należy kontynuować refleksję nad wzajemnym oddziaływaniem AI i praw własności intelektualnej, zarówno z punktu widzenia urzędów ds. własności intelektualnej, jak i użytkowników; uważa, że wyzwanie, jakim jest ocena zastosowań AI, powoduje potrzebę wprowadzenia wymogów dotyczących przejrzystości i opracowanie nowych metod, ponieważ na przykład systemy adaptacyjnego uczenia się mogą kalibrować się na nowo po każdym wprowadzeniu danych, co sprawia, że w niektórych przypadkach ujawnianie informacji o nich z wyprzedzeniem jest nieskuteczne;

8. podkreśla znaczenie przejrzystości i odpowiedzialności w stosowaniu algorytmów przez usługi transmisji strumieniowej, tak aby zagwarantować lepszy dostęp do treści kulturowych i kreatywnych zróżnicowanych pod względem formy i wielojęzycznych oraz równorzędny dostęp do utworów europejskich;

9. zaleca w pierwszej kolejności dokonanie oceny z podziałem na sektory i rodzaje implikacji technologii AI w dziedzinie praw własności intelektualnej; uważa, że takie podejście powinno uwzględniać na przykład stopień interwencji człowieka, autonomię AI, znaczenie roli i pochodzenia wykorzystywanych danych i materiałów chronionych prawem autorskim oraz ewentualne zaangażowanie innych istotnych czynników; przypomina, że każde podejście musi zapewniać właściwą równowagę między potrzebą ochrony inwestycji, zarówno pod względem zasobów, jak i wysiłku, a potrzebą zachęcania do tworzenia i udostępniania; uważa, że należy przeprowadzić pogłębione badanie w celu oceny wkładu ludzkiego w odniesieniu do danych algorytmicznych wykorzystywanych przez AI; uważa, że przełomowe technologie, takie jak AI, oferują zarówno małym, jak i dużym przedsiębiorstwom szansę na tworzenie produktów wiodących na rynku; uważa, że wszystkie przedsiębiorstwa powinny korzystać z równie sprawnej i skutecznej ochrony praw własności intelektualnej; w związku z tym wzywa Komisję i państwa członkowskie do oferowania wsparcia przedsiębiorstwom typu start-up i MSP za pośrednictwem programu na rzecz jednolitego rynku i centrów innowacji cyfrowych w zakresie ochrony ich produktów;

10. sugeruje, aby ocena ta koncentrowała się na wpływie i skutkach AI i powiązanych z nią technologii w ramach obecnego systemu prawa patentowego, ochrony znaków towarowych i wzorów, prawa autorskiego i praw pokrewnych, w tym możliwości stosowania ochrony prawnej baz danych i programów komputerowych, a także ochrony niejawnego know-how i niejawnych informacji handlowych („tajemnic przedsiębiorstwa”) przed ich bezprawnym pozyskiwaniem, wykorzystywaniem i ujawnianiem; uznaje potencjał technologii AI w zakresie poprawy egzekwowania praw własności intelektualnej, niezależnie od potrzeby weryfikacji i przeglądu przez człowieka, zwłaszcza w odniesieniu do skutków prawnych; podkreśla ponadto potrzebę dokonania oceny, czy prawo umów powinno zostać zaktualizowane w celu jak

⁽¹¹⁾ „Budowanie zaufania do sztucznej inteligencji ukierunkowanej na człowieka” (COM(2019)0168).

Wtorek, 20 października 2020 r.

najlepszej ochrony konsumentów oraz czy należy dostosować zasady konkurencji w celu zaradzenia niedoskonałościom rynku i nadużyciom w gospodarce cyfrowej, potrzebę stworzenia bardziej kompleksowych ram prawnych dla sektorów gospodarki, w których AI jest obecna, co pozwoli europejskim przedsiębiorstwom i zainteresowanym stronom zwiększyć skalę swojej działalności, a także potrzebę zapewnienia pewności prawa; podkreśla, że ochrona własności intelektualnej musi być zawsze zgodna z innymi podstawowymi prawami i swobodami;

11. zwraca uwagę, że metody matematyczne jako takie są wyłączone ze zdolności patentowej, chyba że są wykorzystywane do celów technicznych związanych z wynalazkami technicznymi i wówczas same mają zdolność patentową, o ile spełnione są kryteria dotyczące wynalazków; zwraca ponadto uwagę, że jeżeli wynalazek odnosi się albo do metody wykorzystującej środki techniczne, albo do urządzenia technicznego, jego przeznaczenie, rozpatrywane jako całość, ma w rzeczywistości charakter techniczny i w związku z tym nie jest wykluczone z możliwości udzielenia patentu; podkreśla w związku z tym rolę ram ochrony patentowej w zachęcaniu do tworzenia wynalazków w zakresie AI i w promowaniu ich upowszechniania, a także potrzebę tworzenia możliwości dla europejskich przedsiębiorstw i przedsiębiorstw typu start-up w zakresie wspierania rozwoju i wdrażania AI w Europie; zwraca uwagę, że patenty niezbędne do spełnienia norm odgrywają kluczową rolę w opracowywaniu i rozpowszechnianiu nowej AI i powiązanych z nią technologii oraz w zapewnianiu interoperacyjności; wzywa Komisję, aby wspierała ustanawianie norm branżowych i zachęcała do formalnej normalizacji;

12. wskazuje, że ochrona patentowa może być przyznana, o ile wynalazek jest nowy, nieoczywisty i powstał w wyniku innowacyjnego działania; zauważa ponadto, że prawo patentowe wymaga kompleksowego opisu technologii bazowej, co może stanowić wyzwanie w przypadku niektórych technologii AI ze względu na złożoność rozumowania; podkreśla również wyzwania prawne związane z inżynierią wsteczną, która stanowi wyjątek od ochrony praw autorskich w odniesieniu do programów komputerowych i od ochrony tajemnic przedsiębiorstwa, które z kolei mają zasadnicze znaczenie dla innowacji i badań naukowych i które należy odpowiednio uwzględnić w kontekście rozwoju technologii AI; wzywa Komisję do oceny możliwości odpowiedniego testowania produktów, na przykład w sposób modułowy, bez stwarzania ryzyka dla podmiotów praw własności intelektualnej lub w odniesieniu do tajemnic przedsiębiorstwa wynikającego z ujawniania licznych informacji o produktach łatwych do powielenia; podkreśla, że technologie AI powinny być ogólnie dostępne do celów edukacyjnych i badawczych, takich jak bardziej efektywne metody uczenia się;

13. zauważa, że autonomizacja w procesie tworzenia treści o charakterze artystycznym może rodzić pytania związane z tytułem do praw własności intelektualnej obejmujących te treści; uważa w związku z tym, że nie należy dążyć do nadania osobowości prawnej technologiom AI i wskazuje na negatywny wpływ takiej możliwości na bodźce motywacyjne dla twórców będących ludźmi;

14. podkreśla różnicę między twórczością wytworzoną przez człowieka za pomocą AI z jednej strony a twórczością wygenerowaną przez AI z drugiej strony, przy czym ta ostatnia wiąże się z nowymi wyzwaniami regulacyjnymi w zakresie ochrony praw własności intelektualnej, takimi jak kwestie własności, wynalazczości i odpowiedniego wynagrodzenia, a także kwestie związane z potencjalną koncentracją na rynku; uważa ponadto, że prawa własności intelektualnej na rzecz rozwoju technologii AI należy odróżnić od wszelkich praw własności intelektualnej przyznawanych w odniesieniu do twórczości wytworzonej przez AI; podkreśla, że w przypadku gdy AI jest wykorzystywana wyłącznie jako narzędzie wspomagające autora w procesie tworzenia, nadal zastosowanie mają obecne ramy własności intelektualnej;

15. jest zdania, że twórczość technologiczna tworzona przez technologie AI musi być chroniona w ramach praw własności intelektualnej, aby zachęcić do inwestowania w tę formę twórczości i zwiększyć pewność prawa dla obywateli, przedsiębiorstw i wynalazców, którzy obecnie należą do najczęstszych użytkowników technologii AI; uważa, że dzieła wyprodukowane samodzielnie przez sztuczne podmioty i roboty mogą nie kwalifikować się do ochrony na podstawie prawa autorskiego w celu poszanowania zasady oryginalności związanej z osobą fizyczną, ponieważ pojęcie „twórczości intelektualnej” odnosi się do osobowości autora; wzywa Komisję, aby wspierała horyzontalne, oparte na dowodach i technologicznie neutralne podejście do wspólnych jednolitych przepisów dotyczących prawa autorskiego mających zastosowanie do utworów wytwarzanych przez AI w Unii, jeżeli zostanie ustalone, że takie utwory mogą być chronione prawem autorskim; zaleca, aby wszelkie prawa własności przysługiwały wyłącznie osobom fizycznym lub prawnym, które stworzyły utwór zgodnie z prawem, i wyłącznie za zgodą podmiotu praw autorskich, jeżeli wykorzystywane są materiały chronione prawem autorskim, chyba że mają zastosowanie wyjątki lub ograniczenia dotyczące praw autorskich; podkreśla znaczenie ułatwiania dostępu do danych i wymiany danych, otwartych standardów i technologii opartych na otwartym oprogramowaniu, przy jednoczesnym zachęcaniu do inwestycji i pobudzaniu innowacji;

Wtorek, 20 października 2020 r.

16. zauważa, że AI umożliwia przetwarzanie dużej ilości danych związanych z aktualnym stanem wiedzy lub istnieniem praw własności intelektualnej; zauważa jednocześnie, że AI lub powiązane z nią technologie wykorzystywane w procedurze rejestracji przyznawania praw własności intelektualnej i ustalania odpowiedzialności za naruszenia praw własności intelektualnej nie mogą zastąpić przeglądów dokonywanych przez człowieka w poszczególnych przypadkach w celu zapewnienia jakości i uczciwości decyzji; zauważa, że sztuczna inteligencja stopniowo zyskuje zdolność do przejmowania zadań zazwyczaj wykonywanych przez człowieka i w związku z tym podkreśla potrzebę wprowadzenia odpowiednich zabezpieczeń, w tym systemów projektowania, które stale angażują ludzi w procesy kontroli i przeglądu, a także przejrzystości, rozliczalności i weryfikacji decyzji podejmowanych w kontekście AI;

17. zauważa, że jeśli chodzi o wykorzystywanie danych nieosobowych przez technologie AI, legalne korzystanie z utworów chronionych prawem autorskim i innych przedmiotów objętych ochroną i powiązanych z nimi danych, w tym wcześniej istniejących treści, zbiorów danych wysokiej jakości i metadanych, należy oceniać w świetle obowiązujących przepisów dotyczących ograniczeń i wyjątków w zakresie ochrony praw autorskich, takich jak wyjątek dotyczący eksploracji tekstów i danych, zgodnie z dyrektywą w sprawie praw autorskich i pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym; wzywa do dalszego wyjaśnienia kwestii ochrony danych na podstawie prawa autorskiego oraz potencjalnej ochrony znaków towarowych i wzorów przemysłowych w odniesieniu do dzieł wygenerowanych samodzielnie przez aplikacje oparte na AI; uważa, że należy promować dobrowolną wymianę danych nieosobowych między przedsiębiorstwami i sektorami w oparciu o uczciwe umowy, w tym umowy licencyjne; zwraca uwagę na kwestie związane z prawami własności intelektualnej wynikające z tworzenia fałszywych informacji na podstawie wprowadzających w błąd, zmanipulowanych danych czy po prostu danych o niskiej jakości, niezależnie od tego, czy takie fałszywe informacje zawierają dane, które mogą podlegać prawom autorskim; jest zaniepokojony możliwością masowej manipulacji obywateli w celu destabilizacji demokracji i wzywa do zwiększenia świadomości i umiejętności korzystania z mediów, a także do udostępnienia pilnie potrzebnych technologii AI w celu weryfikacji faktów i informacji; uważa, że podlegające kontroli rejestrowanie danych nieosobowych wykorzystywanych w cyklu życia technologii opartych na AI zgodnie z przepisami o ochronie danych mogłoby ułatwić śledzenie wykorzystania utworów chronionych prawem autorskim, a tym samym lepiej chronić podmioty praw i przyczynić się do ochrony prywatności; podkreśla, że technologie AI mogłyby być przydatne w kontekście egzekwowania praw własności intelektualnej, ale wymagałyby zaangażowania człowieka w ich przegląd i zagwarantowania pełnej przejrzystości wszelkich systemów decyzyjnych opartych na AI; podkreśla, że jakikolwiek przyszły system AI nie może obchodzić ewentualnych wymogów dotyczących technologii opartych na otwartym oprogramowaniu w przetargach publicznych ani uniemożliwiać wzajemnych połączeń między usługami cyfrowymi; zauważa, że systemy AI są oparte na oprogramowaniu i opierają się na modelach statystycznych, które mogą obejmować błędy; podkreśla, że produkty generowane przez AI nie mogą skutkować przejawami żadnej dyskryminacji oraz że jednym z najbardziej wydajnych sposobów ograniczania obciążeń w systemach AI jest zapewnienie – w zakresie, w jakim jest to możliwe zgodnie z prawem Unii – dostępności maksymalnej ilości danych nieosobowych na potrzeby szkoleń i uczenia się maszyn; wzywa Komisję do zastanowienia się nad wykorzystaniem do takich celów danych należących do domeny publicznej;

18. podkreśla znaczenie pełnego wdrożenia strategii jednolitego rynku cyfrowego w celu poprawy dostępności i interoperacyjności danych nieosobowych w UE; podkreśla, że europejska strategia w zakresie danych musi zapewniać równowagę między promowaniem przepływu danych, szerokim dostępem do nich oraz ich wykorzystywaniem i udostępnianiem a ochroną praw własności intelektualnej i tajemnic przedsiębiorstwa, przy jednoczesnym poszanowaniu zasad ochrony danych i prywatności; podkreśla w związku z tym, że należy ocenić, czy unijne przepisy dotyczące własności intelektualnej są odpowiednim narzędziem do ochrony danych, w tym danych sektorowych potrzebnych do rozwoju AI, i przypomina, że dane ustrukturyzowane, takie jak bazy danych, w przypadku gdy podlegają ochronie własności intelektualnej, zazwyczaj nie mogą być uznawane za dane; uważa, że należy dostarczać wyczerpujące informacje na temat wykorzystywania danych, które są częścią własności intelektualnej, w szczególności w kontekście stosunków między platformami a przedsiębiorstwami; z zadowoleniem przyjmuje zamiar Komisji dotyczący utworzenia jednolitej europejskiej przestrzeni danych;

19. zauważa, że Komisja rozważa celowość działań legislacyjnych w kwestiach mających wpływ na interakcje między podmiotami gospodarczymi, aby móc korzystać z danych nieosobowych, i z zadowoleniem przyjmuje ewentualny przegląd dyrektywy w sprawie baz danych oraz ewentualne wyjaśnienie stosowania dyrektywy w sprawie ochrony tajemnic przedsiębiorstwa jako ogólnych ram; oczekuje z zainteresowaniem na wyniki konsultacji publicznych zainicjowanych przez Komisję w sprawie europejskiej strategii dotyczącej danych;

20. podkreśla, że Komisja powinna dążyć do zapewnienia zrównoważonej i opartej na innowacjach ochrony własności intelektualnej z korzyścią dla europejskich podmiotów rozwijających AI, do wzmocnienia międzynarodowej konkurencyjności przedsiębiorstw europejskich, w tym przeciw nieuczciwym taktykom w postępowaniu sądowym, oraz do zapewnienia użytkownikom jak największej pewności prawa, zwłaszcza w negocjacjach międzynarodowych, w tym

Wtorek, 20 października 2020 r.

szczegółności w odniesieniu do toczących się dyskusji na temat AI i rewolucji w zakresie danych pod auspicjami Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO); z zadowoleniem przyjmuje niedawne wnioski Komisji dotyczące opinii Unii w ramach konsultacji publicznych WIPO na temat projektu dokumentu tematycznego WIPO dotyczącego polityki w dziedzinie własności intelektualnej i sztucznej inteligencji; przypomina w związku z tym o spoczywającym na Unii etycznym obowiązku wspierania rozwoju na całym świecie poprzez ułatwianie współpracy transgranicznej w dziedzinie AI, w tym poprzez ograniczenia i wyjątki w odniesieniu do badań transgranicznych oraz eksploracji tekstów i danych, jak przewidziano w dyrektywie w sprawie praw autorskich i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym;

21. jest w pełni świadomy, że postęp w dziedzinie AI będzie musiał być powiązany z inwestycjami publicznymi w infrastrukturę, szkoleniami w zakresie umiejętności cyfrowych oraz znacznymi ulepszeniami w zakresie łączności i interoperacyjności, aby osiągnąć pełne rezultaty; podkreśla w związku z tym znaczenie bezpiecznych i zrównoważonych sieci 5G dla pełnego wdrożenia technologii AI, ale, co ważniejsze, niezbędnych prac nad poziomem infrastruktury i jej bezpieczeństwem w całej Unii; odnotowuje intensywną aktywność patentową zachodzącą w sektorze transportu, jeśli chodzi o AI; wyraża zaniepokojenie, że może to doprowadzić do masowych sporów sądowych, które będą szkodliwe dla całego sektora i mogą również wpłynąć na bezpieczeństwo ruchu drogowego, jeśli na szczęblu Unii nie wprowadzimy bezzwłocznie przepisów dotyczących rozwoju technologii związanych z AI;

22. popiera gotowość Komisji do zaproszenia kluczowych podmiotów z sektora wytwórczego – producentów sektora transportowego, innowatorów w zakresie AI i łączności, usługodawców z sektora turystyki i innych podmiotów w łańcuchu wartości w sektorze motoryzacyjnym – do uzgodnienia warunków, na jakich będą gotowi dzielić się swoimi danymi;

23. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji, a także parlamentom i rządów państw członkowskich.
